

แนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่

Guidelines for Implementing the Medical Cannabis Liberalization Policy in Chiang Mai Province

¹นิชาร์ตม์ ชุตีพงศ์พัชญ์, ²ปิยะ พละปัญญา, ³ภาวิณี อารีศรีสม และ ⁴อนุวัฒน์ จรัสรัตนไพบูลย์

¹Nicharat Chutipongphat, ²Piya Palapanya, ³Pawinee Areesrisom and ⁴Anuwat Jaradrattanapaiboon

สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
Division of Resources Management and Development, Faculty of Agricultural Production,
Maejo University, Thailand.

²Corresponding Author's Email: piya_p@mju.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ (1) อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก (2) ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 11 (3) ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ (4) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลซึ่งให้บริการคลินิกกัญชา รวม 4 คน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ คือ 1) การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ให้กับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนทั่วไป 2) การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้กัญชาทางการแพทย์อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ 3) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านกัญชาทางการแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการให้คำปรึกษาแก่โรงพยาบาลและคลินิกต่าง ๆ 4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการใช้กัญชาทางการแพทย์ที่เชื่อมโยงกันทั้งในระดับโรงพยาบาล คลินิก และเครือข่ายสุขภาพ 5) การพัฒนาช่องทางการเข้าถึงยา กัญชาทางการแพทย์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม 6) การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและจัดหายากัญชาทางการแพทย์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน 7) การติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง 8) การจัดให้มีการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายต่อสุขภาพของประชาชน ความปลอดภัยสาธารณะ และสภาพสังคม 9) บูรณาการกับการแพทย์แผนไทย และ 10) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

คำสำคัญ: กัญชาเสรี; กัญชาทางการแพทย์; การนำนโยบายไปปฏิบัติ

Abstract

This research article aimed to present guidelines for the effective implementation of the medical cannabis liberalization policy in Chiang Mai Province. The study employed qualitative research and conducted in-depth interviews with key informants, including: 1) the

Director-General of the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, 2) the Inspector of the Ministry of Public Health, Health Region 11, 3) the Director of Chiang Mai Provincial Public Health Office, and 4) the directors of hospitals providing cannabis clinics, totaling four participants. Data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that effective implementation of the medical cannabis liberalization policy in Chiang Mai required: 1) creating accurate understanding of medical cannabis among healthcare personnel and the general public; 2) developing and training healthcare personnel to ensure safe and effective use of medical cannabis; 3) establishing a Center of Excellence for Medical Cannabis in Chiang Mai to provide consultation to hospitals and clinics; 4) developing an integrated medical cannabis database across hospitals, clinics, and health networks; 5) improving fair and appropriate access to medical cannabis; 6) fostering collaboration with the private sector for the production and supply of high-quality, standardized medical cannabis; 7) continuously monitoring and evaluating policy implementation; 8) conducting research on the policy's impact on public health, safety, and social conditions; 9) integrating medical cannabis with Thai traditional medicine; and 10) creating collaborative networks among relevant agencies.

Keywords: Cannabis Liberalization; Medical Cannabis; Policy Implementation

บทนำ

กัญชาเป็นพืชสมุนไพรที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้การแพทย์ดั้งเดิมในหลายพื้นที่ของโลกรวมทั้งในประเทศไทย อย่างไรก็ตามด้วยกัญชามีส่วนประกอบที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทจึงถูกไปใช้เป็นยาเสพติดภายใต้อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 ระบุเหตุผลว่า เป็นสิ่งที่มีโทษโดยที่คุณค่าในด้านการรักษาโรคมียากัดหรือไม่มีเลย แม้จะถูกคัดค้านจากหลายประเทศที่มีการใช้กัญชาในระบบการแพทย์ดั้งเดิมของตน แต่ก็ไม่สามารถต้านทานแรงผลักดันของนานาชาติได้ (Kessomboon, 2018) ส่งผลให้การกำหนดนโยบายยาเสพติดในหลายประเทศ จะมุ่งเน้นนโยบายทางการแพทย์และเศรษฐกิจเป็นหลัก นโยบายทางสังคมจะให้ความสำคัญเป็นอันดับรอง และในหลายประเทศมีการอนุญาตให้มีการนำพืชกัญชา มาใช้อย่างถูกกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันประเทศที่กัญชาได้รับการรับรองอย่างถูกกฎหมายแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประเทศที่รับรองกัญชาเพื่อใช้ทางการแพทย์ 33 ประเทศ 2) ประเทศรับรองกัญชาเพื่อสันทนาการ 6 ประเทศ และ 3) ประเทศรับรองกัญชาอย่างเสรี 3 ประเทศ และจากรายงาน The Global Cannabis Report ของ Prohibition Partners ผู้ให้บริการข้อมูลเชิงลึกและที่ปรึกษาด้านกลยุทธ์ชั้นนำระดับโลก คาดว่ามูลค่าตลาดกัญชาทั่วโลกจะมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 103.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2567 แบ่งเป็น ตลาดกัญชาเพื่อการแพทย์มีสัดส่วนราวร้อยละ 60 ของมูลค่าตลาดกัญชาทั้งหมด และอีกร้อยละ 40 เป็นตลาดกัญชาเพื่อการสันทนาการ ปัจจุบันมีบริษัทกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มของโลก สนใจที่จะใช้สารสกัดจากกัญชาเป็น ส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ ส่งผลแนวโน้มในระยะยาว มูลค่าตลาดกัญชาโลกจะเติบโตและกระจายไปในหลายธุรกิจมากขึ้น (Kasikorn Research Center, 2020)

สำหรับประเทศไทย การประกาศใช้กฎหมายยาเสพติดให้โทษฉบับใหม่ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 และรัฐบาลได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับกัญชาเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการใช้กัญชาและสมุนไพรทาง

การแพทย์ได้อย่างปลอดภัย เพื่อสร้างโอกาสทางการรักษา เศรษฐกิจ และการสร้างรายได้ของประชาชน กระทรวงสาธารณสุขจึงเร่งดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศสามารถเข้าถึงบริการรักษาเสริมทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึง โดย ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 ได้มีการเปิดให้บริการคลินิกกัญชาในโรงพยาบาลนำร่อง ใน 12 เขตสุขภาพ โดยเปิดบริการการใช้กัญชาในทางการแพทย์แผนปัจจุบัน 12 แห่ง และการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 7 แห่ง รวม 19 แห่ง และต่อมาได้มีการขยาย พื้นที่การบริการเพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อสิ้นสุดปี พ.ศ. 2562 ได้มีการสั่งการให้เปิดให้บริการ กัญชาทางการแพทย์ในโรงพยาบาลในสังกัด ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่มีคลินิกกัญชาเสริมทางการแพทย์จำนวน 37 แห่ง ตามแผนการขยายบริการในระยะที่ 4 อย่างไรก็ตาม จำนวนของประชาชนที่เข้าถึงบริการการใช้กัญชาทางการแพทย์ในคลินิกกัญชามีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่มากเท่าที่ควร ยา กัญชาจำนวนมากไม่ได้ถูกส่งจ่าย (Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, 2022) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจสภาพปัญหาและค้นหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อผลักดันให้การดำเนินการตามนโยบายนี้ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและ แนวทางการบริหารจัดการของภาครัฐและเอกชนที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเสรีเพื่อการแพทย์ ทางเลือก และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ตอบสนองความต้องการของประชาชน ขับเคลื่อนแผนงาน

ต่อมา เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่กฎหมายเกี่ยวกับคดียาเสพติดใหม่ ออกมาจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 และ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 โดยประกอบไปด้วย 24 มาตรา ภายใต้ พ.ร.บ. ฉบับนี้มีการประกาศให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 โดยให้เริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งได้รวบรวมเอากฎหมายยาเสพติดที่เคยกระจายอยู่หลายฉบับ ให้บูรณาการอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยประมวลกฎหมายดังกล่าวประกอบไปด้วย 186 มาตรา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ภาค ได้แก่ ภาค 1 การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด และ ภาค 3 บทกำหนดโทษ นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดอีกฉบับหนึ่งที่ออกมาคู่กันคือ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดเดิม ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดย พ.ร.บ. ฉบับนี้ประกอบไปด้วย 10 มาตรา และมีผลบังคับใช้ไปเมื่อ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2564

นโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในสังคมหรือองค์กรใด ๆ นั้นเป็นแนวคิดในการดำเนินงานเพื่อสนองความต้องการหรือความประสงค์ของบุคคลในองค์กรนั้น และลักษณะของนโยบายก็จะต้องสอดคล้องกับความต้องการและประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก นโยบายที่กำหนดขึ้นมักจะได้อำนาจและมีการกลั่นกรองข้อมูลจาก บุคคลหลายฝ่าย อย่างไรก็ตามไม่ว่าสังคมหรือองค์กรจะมีลักษณะการปกครองหรือ รูปแบบในการบริหารเป็นเช่นไร การกำหนดนโยบายย่อมต้องมีขั้นตอนและเป็น กระบวนการ อันนำมาซึ่งนโยบายและการดำเนินงานที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักวิชาการ ของการบริหารและนโยบายที่กำหนดขึ้นจะต้องเป็นที่รับทราบและยอมรับจากบุคคล ภายในหน่วยงานต้องได้รับการผสมผสานเข้าด้วยกันให้เป็นแนวทางกว้าง ๆ เพื่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารงานและการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความชัดเจนในบริบทของพื้นที่ชุมชนและสังคม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจสภาพปัญหาและค้นหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อผลักดันให้การดำเนินการตามนโยบายนี้ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และการบริหารงานของรัฐบาลจึงมีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเสรีเพื่อการแพทย์ ทางเลือกที่จะมาสู่นโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นที่พึงพอใจของ

ประชาชน เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ช่วยเหลือรัฐบาลในการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน (Changsat, 2016) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ดังต่อไปนี้ 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ประเด็นพืชสมุนไพรไทยและการต่อยอด 2) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) 3) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560 - 2564) 4) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 5) แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมกัญชาและประโยชน์ของกัญชาในด้านการแพทย์และสุขภาพ 6) การใช้กัญชาทางการแพทย์ 7) แนวคิดและรูปแบบการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อธิบดี กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 11 ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลซึ่งให้บริการคลินิกกัญชา รวม 4 คน การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 4 กลุ่มนี้ เนื่องจากต้องการให้ครอบคลุมทุกระดับของการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นผู้กำหนดนโยบายระดับชาติ ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 11 มีบทบาทเชื่อมโยงและกำกับติดตามในระดับภูมิภาค ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้กำกับดูแลและประสานงานในระดับจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่ให้บริการคลินิกกัญชาเป็นผู้ปฏิบัติจริงในหน่วยบริการ การเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้จึงสะท้อนให้เห็นข้อมูลครบทุกมิติ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล การจัดการในระดับจังหวัด ไปจนถึงการปฏิบัติจริงในพื้นที่ ทำให้ผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์แนวทางได้อย่างรอบด้านและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สร้างโดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ บทวิพากษ์วิจารณ์ และรายงานการศึกษาวิจัย นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะติดต่อเพื่อขออนุญาตและอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึงขอความยินยอม (Informed Consent) จากผู้ให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์ จะใช้เครื่องบันทึกเสียง (Voice Recorder) ควบคู่กับการจดบันทึก (Field Note) เพื่อไม่ให้ข้อมูลตกหล่น และหลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะถอดความ (Transcription) คำพูดทั้งหมดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แล้วตรวจสอบความถูกต้อง ขั้นตอนสุดท้ายคือ

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาประเด็นหลัก แนวโน้ม และรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับคำถามวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ : แนวทางการนํานโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ

1. อธิบัตริกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

การนํานโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้กัญชาทางการแพทย์ การดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่ควรเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ให้กับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนทั่วไป

ในด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรมแพทย์ เภสัชกร พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้กัญชาทางการแพทย์อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก การอบรมจะต้องครอบคลุมตั้งแต่เภสัชวิทยาของกัญชา การประเมินผู้ป่วยที่เหมาะสม การกำหนดขนาดยา การติดตามผลการรักษา รวมถึงการจัดการผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น เราจะต้องจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็นมาตรฐานสำหรับบุคลากรในระดับต่าง ๆ และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรมีความพร้อมในการให้บริการ

การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านกัญชาทางการแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ ศูนย์นี้จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการให้คำปรึกษาแก่โรงพยาบาลและคลินิกต่าง ๆ ในการดูแลผู้ป่วยที่ใช้กัญชาทางการแพทย์ รวมถึงการทำวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ศูนย์นี้ควรมีทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญหลายสาขา เช่น แพทย์ระงับปวด แพทย์ประสาทวิทยา แพทย์จิตเวช และแพทย์โรคกระเพาะ เพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุม

ในส่วนของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การสร้างระบบการบันทึกข้อมูลการใช้กัญชาทางการแพทย์ที่เชื่อมโยงกันทั้งในระดับโรงพยาบาล คลินิก และเครือข่ายสุขภาพจะช่วยให้เราสามารถติดตามผลการรักษา ความปลอดภัย และประสิทธิภาพของการใช้กัญชาทางการแพทย์ได้อย่างเป็นระบบ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางการรักษาและการพัฒนานโยบายในอนาคต

การพัฒนาช่องทางเข้าถึงยาถึงกัญชาทางการแพทย์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมเป็นอีกประเด็นสำคัญ เราต้องดูแลให้ผู้ป่วยที่มีความจำเป็นสามารถเข้าถึงยาถึงกัญชาทางการแพทย์ได้อย่างสะดวก โดยไม่ต้องเดินทางไกลหรือมีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไป การจัดตั้งคลินิกกัญชาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลชุมชนจะช่วยขยายการเข้าถึงไปยังพื้นที่ห่างไกล

การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและจัดหายากัญชาทางการแพทย์ที่มีคุณภาพมาตรฐานจะช่วยให้มีการจัดหายาที่เพียงพอและมีราคาที่เหมาะสม การกำหนดมาตรฐานการผลิตที่เข้มงวด และการตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับแพทย์และผู้ป่วย

ด้านการสื่อสารสาธารณะ การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์อย่างถูกต้องและเป็นวิทยาศาสตร์จะช่วยลดความเข้าใจผิดและการใช้ที่ไม่เหมาะสม การจัดกิจกรรมให้ความรู้ การผลิตสื่อการเรียนรู้ และการใช้ช่องทางสื่อต่าง ๆ อย่างเหมาะสมจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในสังคม

การติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดให้มีการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายต่อสุขภาพของประชาชน ความปลอดภัยสาธารณะ และสภาพสังคมโดยรวมจะให้อาหารสำคัญสำหรับการพัฒนานโยบายในอนาคต

ในด้านการบูรณาการกับการแพทย์แผนไทย การศึกษาและพัฒนาการใช้กัญชาร่วมกับสมุนไพรไทยอื่น ๆ อาจจะเป็นจุดแข็งที่เฉพาะของประเทศไทย การวิจัยและพัฒนาตำรับยาผสมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยจะช่วยเพิ่มทางเลือกในการรักษาให้กับผู้ป่วย

สุดท้าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับประเทศอื่น ๆ ที่มีการใช้กัญชาทางการแพทย์จะช่วยให้เราได้เรียนรู้แนวทางปฏิบัติที่ดีและหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

2. ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 11

การนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง

การวางระบบการกำกับดูแลและการควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่ต้องให้ความสำคัญ จำเป็นต้องมีกลไกการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของยา กัญชาทางการแพทย์ตั้งแต่ขั้นตอนการปลูก การแปรรูป การเก็บรักษา จนถึงการจัดจำหน่ายให้กับผู้ป่วย การจัดตั้งหน่วยตรวจสอบคุณภาพที่มีมาตรฐานสากลในระดับเขตสุขภาพจะช่วยให้สามารถรับรองคุณภาพและความปลอดภัยของยาที่ใช้รักษาผู้ป่วยได้

ในด้านการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ต้องมีการวางแผนการกระจายบริการคลินิกกัญชาให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่และความสามารถในการเดินทางเข้าถึงบริการ การจัดตั้งคลินิกกัญชาในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนควรมีการกระจายอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก

การพัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างระดับบริการต่าง ๆ เป็นอีกแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ผู้ป่วยที่มีอาการซับซ้อนหรือต้องการการดูแลเฉพาะทางควรได้รับการส่งต่อไปยังแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่ผู้ป่วยที่มีอาการคงที่สามารถได้รับการดูแลต่อเนื่องที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

ระบบการจัดการข้อมูลและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินนโยบาย เราจำเป็นต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโรงพยาบาลต่าง ๆ และสามารถติดตามการใช้ยา กัญชาทางการแพทย์ของผู้ป่วยแต่ละรายได้อย่างละเอียด ระบบนี้จะช่วยในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการรักษา การติดตามผลข้างเคียง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการแพทย์ในทุกกระดับเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินนโยบาย ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการสร้างผู้เชี่ยวชาญในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้คำปรึกษาในกรณีที่ซับซ้อน ไปจนถึงพยาบาลและเภสัชกรที่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยในระดับปฐมภูมิได้

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ จะช่วยในการพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมด้านกัญชาทางการแพทย์ การสนับสนุนให้มีการทำวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความปลอดภัยของการใช้กัญชาในกลุ่มผู้ป่วยไทยจะช่วยสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ในด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน การสร้างระบบการผลิตและจัดจำหน่ายยาภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสเป็นสิ่งจำเป็น ต้องมีการกำหนดมาตรฐานการผลิตที่เข้มงวด การตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ และระบบการติดตามการเคลื่อนไหวของยาตั้งแต่แหล่งผลิตจนถึงผู้ป่วย

การพัฒนาการเงินและการประกันสุขภาพเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์เป็นประเด็นที่สำคัญและต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์สุขภาพของการใช้กัญชาทางการแพทย์เปรียบเทียบกับวิธีการรักษาแบบเดิมจะช่วยให้สามารถกำหนดนโยบายการชดเชยค่าใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม

การสร้างการเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์เป็นอีกด้านหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องจะช่วยลดอคติและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์

การติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายอย่างเป็นระบบจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดให้มีการรายงานผลและการทบทวนนโยบายอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันทั่วถึง

3. ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

การนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการวางแผนที่คำนึงถึงบริบทและความเป็นพิเศษของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภาคเหนือ มีประชากรหลากหลาย ทั้งคนในเมือง ชาวเขา และนักท่องเที่ยว รวมถึงมีสถาบันการศึกษาด้านการแพทย์ที่มีชื่อเสียง

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพเพื่อรองรับการให้บริการกัญชาทางการแพทย์เป็นสิ่งแรกที่เราต้องดำเนินการ จังหวัดเชียงใหม่มีโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวนมาก ต้องประเมินความพร้อมของแต่ละแห่งและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม โรงพยาบาลในระดับต่าง ๆ ควรมีบทบาทที่แตกต่างกันตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญ

สำหรับโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่และโรงพยาบาลศรีพิงค์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์ ควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเป็นเลิศด้านกัญชาทางการแพทย์ โดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาที่สามารถดูแลผู้ป่วยที่มีอาการซับซ้อน ทำวิจัย และให้คำปรึกษาแก่โรงพยาบาลอื่น ๆ ส่วนโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนควรมีคลินิกกัญชาเพื่อดูแลผู้ป่วยทั่วไปและทำหน้าที่เป็นจุดคัดกรองเพื่อส่งต่อผู้ป่วยที่มีความซับซ้อนไปยังโรงพยาบาลศูนย์

การพัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินนโยบาย ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ในทุกระดับอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการสร้างผู้เชี่ยวชาญหลักในแต่ละโรงพยาบาล จากนั้นจึงขยายการฝึกอบรมไปยังบุคลากรคนอื่น ๆ การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบุคลากรในระดับต่าง ๆ เช่น หลักสูตรสำหรับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรสำหรับแพทย์ทั่วไป หลักสูตรสำหรับพยาบาล และหลักสูตรสำหรับเภสัชกร จะช่วยให้บุคลากรมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในพื้นที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาองค์ความรู้และการฝึกอบรมบุคลากร การใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญของอาจารย์แพทย์และนักวิจัยในมหาวิทยาลัยจะช่วยยกระดับคุณภาพการให้บริการและการวิจัย

ในด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน การสร้างระบบการจัดหายาภัณฑ์ทางการแพทย์ที่เพียงพอและมีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ ต้องประสานงานกับผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายที่ได้รับอนุญาตเพื่อให้มั่นใจว่ามียาเพียงพอ

สำหรับความต้องการของผู้ป่วย การจัดตั้งคลินิกยาเสพติดส่วนกลางในระดับจังหวัดอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยในการบริหารจัดการและควบคุมคุณภาพ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้ป่วยและการติดตามผลการรักษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลต่าง ๆ จะช่วยให้แพทย์สามารถเข้าถึงข้อมูลการรักษาของผู้ป่วยได้อย่างครบถ้วน และช่วยป้องกันการใช้จ่ายซ้ำซ้อนหรือไม่เหมาะสม

การดูแลกลุ่มประชากรพิเศษ เช่น ชาวเขา ผู้สูงอายุ และเด็ก ต้องมีการวางแผนเป็นพิเศษ สำหรับชาวเขาที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล อาจต้องจัดให้มีทีมแพทย์เคลื่อนที่หรือการให้บริการแบบ telemedicine เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าถึงบริการได้ การฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาทางการแพทย์จะช่วยในการให้คำแนะนำเบื้องต้นและการติดตามผู้ป่วยในชุมชน

การจัดการด้านการเงินและงบประมาณเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ ต้องศึกษาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งระบบ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคลากร การพัฒนาระบบสารสนเทศ การจัดหาและอุปกรณ์ และค่าดำเนินการคลินิก เพื่อให้สามารถวางแผนงบประมาณได้อย่างเหมาะสม

การสร้างกลไกการประกันคุณภาพและความปลอดภัยเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของยาเสพติดทางการแพทย์อย่างเข้มงวด รวมถึงการติดตามผลข้างเคียงและการรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยด้านยาเสพติดทางการแพทย์ในระดับจังหวัดจะช่วยในการกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

การพัฒนาระบบการสื่อสารและการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างความเข้าใจและการยอมรับของสังคม การจัดกิจกรรมให้ความรู้ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ และการใช้ช่องทางสื่อท้องถิ่น จะช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและลดความเข้าใจผิด

สุดท้าย การติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการให้ดีขึ้น การจัดให้มีการรายงานผลและการทบทวนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เราสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลซึ่งให้บริการคลินิกกัญชา

การนำนโยบายไปปฏิบัติ การทำให้นโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ต้องเริ่มจากการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและสร้างระบบการทำงานที่เป็นจริงและใช้ได้จริง

ประเด็นแรกที่เป็นความท้าทายสำคัญคือการพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากรทางการแพทย์ ในช่วงเริ่มต้นที่เปิดคลินิกกัญชา พบว่าแพทย์และพยาบาลส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการให้คำแนะนำและดูแลผู้ป่วยที่ใช้กัญชาทางการแพทย์ เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ การแก้ปัญหานี้ต้องอาศัยการฝึกอบรมที่เน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะการได้ฝึกกับผู้ป่วยจริงภายใต้การดูแลของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

เราจำเป็นต้องมีระบบการ mentoring ที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาและแนะนำแพทย์ที่เพิ่งเริ่มให้บริการคลินิกกัญชา การจัดให้มีการประชุมเคสคอนเฟอเรนซ์เป็นประจำเพื่อหารือเกี่ยวกับผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนจะช่วยเพิ่มประสบการณ์และความมั่นใจให้กับแพทย์ นอกจากนี้ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงพยาบาลที่ให้บริการคลินิกกัญชาจะช่วยให้ได้เรียนรู้แนวทางปฏิบัติที่ดีจากกันและกัน

ในด้านการจัดการผู้ป่วย การคัดเลือกผู้ป่วยที่เหมาะสมสำหรับการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์เป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินผู้ป่วย โดยคำนึงถึงประวัติการรักษา ความรุนแรง

ของอาการ การตอบสนองต่อการรักษาแบบเดิม และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น การมีระบบการประเมินที่เป็นมาตรฐานจะช่วยให้แพทย์สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

การติดตามผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในช่วงแรกของการรักษา ต้องจัดให้มีการนัดติดตามที่เหมาะสมและมีช่องทางสำหรับผู้ป่วยติดต่อเมื่อมีปัญหา การมีพยาบาลผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาและติดตามผู้ป่วยจะช่วยเพิ่มคุณภาพการดูแลและลดภาระงานของแพทย์

ประเด็นการจัดหายากัญชาทางการแพทย์ที่มีคุณภาพและเพียงพอเป็นความท้าทายอีกประการหนึ่ง ในช่วงแรกประสบปัญหาการขาดแคลนยาและคุณภาพของยาที่ไม่คงเส้นคงวา การแก้ไขปัญหานี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย และหน่วยงานกำกับดูแล ต้องมีระบบการสั่งซื้อและการเก็บรักษาที่เป็นระบบ รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้ป่วยและการติดตามผลการรักษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เราสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบที่ดีต้องสามารถบันทึกข้อมูลการรักษา ติดตามผลข้างเคียง วิเคราะห์ประสิทธิผลของการรักษา และสร้างรายงานต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ระบบต้องเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลอื่น ๆ เพื่อป้องกันการใช้ยาซ้ำซ้อน

การสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับจากผู้ป่วยและญาติเป็นสิ่งสำคัญมาก พบว่าผู้ป่วยหลายรายยังมีความกังวลและข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน การอธิบายข้อดีข้อเสียอย่างเป็นกลาง และการใช้เวลาผู้ป่วยตัดสินใจอย่างเพียงพอจะช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการรักษา

ในด้านการบริหารจัดการ การจัดตั้งทีมสหสาขาวิชาชีพที่ประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์จะช่วยให้การดูแลผู้ป่วยเป็นแบบองค์รวมและครอบคลุมทุกด้าน แต่ละสาขาวิชาชีพมีบทบาทที่สำคัญและเสริมกันในการดูแลผู้ป่วย

การจัดการด้านการเงินและค่าใช้จ่ายเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการคลินิกกัญชารวมถึงค่ายา ค่าบุคลากร ค่าอุปกรณ์ และค่าดำเนินงานต่าง ๆ การคำนวณต้นทุนอย่างถูกต้องและการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสมจะช่วยให้บริการสามารถดำเนินไปได้อย่างยั่งยืน

การสร้างเครือข่ายกับโรงพยาบาลอื่น ๆ และสถาบันการศึกษาจะช่วยในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การส่งต่อผู้ป่วย และการพัฒนาความรู้ร่วมกัน การมีช่องทางการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่พบผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการให้บริการ

การวิจัยและพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการให้บริการ การรวบรวมข้อมูลการรักษาและผลลัพธ์ การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการรักษา และการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของการรักษาจะให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงการให้บริการ

การจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานต้องมีแผนการรับมือที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนยา ปัญหาบุคลากร ปัญหาระบบสารสนเทศ หรือปัญหาอื่น ๆ การมีแผนสำรองและกลไกการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วจะช่วยให้บริการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

สุดท้าย การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทีมงานจะช่วยให้การให้บริการมีคุณภาพที่ดีขึ้น การส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุมวิชาการ การอบรม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จะช่วยให้ทีมงานมีความรู้และทักษะที่ทันสมัยอยู่เสมอ

แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็นเพิ่มเติม

1. การบริหารจัดการของภาครัฐ

การบริหารจัดการของภาครัฐในการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ ต้องมีการวางโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการกัญชาทางการแพทย์ระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและลดความซ้ำซ้อน

ศูนย์อำนวยการนี้ควรประกอบด้วยตัวแทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ มหาวิทยาลัย หน่วยงานกำกับดูแล และตัวแทนภาคเอกชน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการ ติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหา และรายงานต่อหน่วยงานส่วนกลาง การประชุมอย่างสม่ำเสมอและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การทำงานราบรื่น

การพัฒนาระบบการอนุญาตและการกำกับดูแลที่เป็นมิตรกับผู้ประกอบการแต่ยังคงมาตรฐานความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติที่ชัดเจน การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และการให้บริการแบบ one stop service จะช่วยส่งเสริมการเข้าร่วมของภาคเอกชนในการผลิตและจัดจำหน่ายกัญชาทางการแพทย์

ระบบการจัดการงบประมาณแบบบูรณาการที่รวมงบประมาณจากหลายแหล่งทุน ทั้งงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณท้องถิ่น และการสนับสนุนจากภาคเอกชน จะช่วยให้มีทรัพยากรเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนจะช่วยให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด

การสร้างกลไกการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่วัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น จำนวนผู้ป่วยที่เข้าถึงบริการ ความพึงพอใจของผู้ป่วย ประสิทธิภาพการรักษา และความปลอดภัย จะช่วยในการติดตามและปรับปรุงการดำเนินงาน

2. ความพร้อมของประชาชน

ความพร้อมของประชาชนในการรับการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย การสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนเป็นระยะ ๆ จะช่วยให้เราเข้าใจปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง รวมถึงการปรับกลยุทธ์การสื่อสารให้เหมาะสม

การให้ความรู้แก่ประชาชนต้องมีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน สำหรับผู้สูงอายุ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และการใช้ช่องทางการสื่อสารที่พวกเขาคุ้นเคย เช่น วิทยุชุมชน การปาฐกถาในศาสนสถาน หรือการประชุมหมู่บ้าน จะมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้สื่อออนไลน์

สำหรับกลุ่มวัยทำงาน การใช้สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน และการจัดกิจกรรมในสถานที่ทำงานอาจเป็นช่องทางที่เหมาะสม การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น วิดีโอสั้น infographic หรือ podcast จะช่วยดึงดูดความสนใจและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูล

การแก้ไขความเข้าใจผิดและอคติต่อกัญชาต้องใช้เวลาและความอดทน การใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การนำเสนอข้อมูลอย่างสมดุล ทั้งข้อดีและข้อเสีย และการใช้ตัวอย่างผู้ป่วยที่ได้รับประโยชน์จริง จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ

การสร้างเครือข่ายผู้ป่วยและครอบครัวที่สามารถแบ่งปันประสบการณ์และให้กำลังใจกันจะช่วยลดความกังวลและเพิ่มความมั่นใจในการเข้ารับการรักษา การจัดกิจกรรมพบปะ การสร้างกลุ่มสนับสนุนออนไลน์ หรือการจัดทำเอกสารแชร์ประสบการณ์จะเป็นประโยชน์

การศึกษาและทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเชื่อของชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นสิ่งสำคัญ สำหรับชุมชนชาวเขาที่อาจมีความเชื่อและแนวปฏิบัติเฉพาะเกี่ยวกับการรักษาโรค การนำเสนอข้อมูลต้องคำนึงถึงความไวทางวัฒนธรรมและใช้ผู้นำชุมชนเป็นสื่อกลาง

3. การเข้ารับบริการ

การพัฒนาระบบการเข้ารับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จของนโยบาย การจัดทำระบบการจองคิวออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันจะช่วยลดเวลารอคอยและเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ป่วย

การกระจายจุดให้บริการให้ครอบคลุมทั่วจังหวัดเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากคลินิกกัญชาในโรงพยาบาลแล้ว การจัดให้มีหน่วยบริการเคลื่อนที่ที่ให้บริการในพื้นที่ห่างไกล การใช้ระบบ telemedicine สำหรับการติดตามผู้ป่วย และการประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะช่วยขยายการเข้าถึงบริการ

ระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างระดับบริการต่าง ๆ ต้องมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การมีโปรโตคอลการส่งต่อที่ชัดเจน ระบบการสื่อสารระหว่างแพทย์ และการติดตามผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่เหมาะสม

การจัดการด้านค่าใช้จ่ายและการประกันสุขภาพต้องมีความชัดเจนและเป็นธรรม การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์สุขภาพของการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์จะช่วยให้การกำหนดนโยบายการชดเชยค่าใช้จ่าย การมีระบบการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับผู้ป่วยที่มีฐานะยากจนจะช่วยให้การเข้าถึงบริการเป็นไปอย่างเท่าเทียม

การพัฒนาระบบการให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัวก่อนและหลังการรักษาเป็นสิ่งสำคัญ การมีศูนย์ข้อมูลหรือ hotline ที่ผู้ป่วยสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลหรือขอคำปรึกษาได้ตลอดเวลาจะช่วยเพิ่มความมั่นใจและลดความกังวล

การจัดทำคู่มือการใช้ยาและการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยที่เข้าใจง่ายและครบถ้วนจะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย คู่มือควรมีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้ยา ผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น สิ่งที่ต้องระวัง และเมื่อไหร่ควรติดต่อแพทย์

การสร้างระบบ feedback จากผู้ป่วยเพื่อปรับปรุงคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ การจัดให้มีแบบสอบถามความพึงพอใจ การเปิดช่องทางรับข้อร้องเรียน และการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงบริการจะช่วยให้บริการมีคุณภาพที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ

องค์ความรู้ใหม่

การนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในจังหวัดเชียงใหม่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบและบูรณาการหลายมิติ เริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนเกี่ยวกับการใช้กัญชาเพื่อการรักษา ซึ่งจะช่วยลดความเข้าใจผิดและป้องกันการใช้ที่ไม่เหมาะสม ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ พยาบาล เภสัชกร และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผ่านการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้สามารถใช้กัญชาทางการแพทย์ได้อย่างปลอดภัยตามมาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนี้ การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านกัญชาทางการแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนโรงพยาบาล คลินิก และเครือข่ายสุขภาพในด้านการให้คำปรึกษาและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยบริการด้านสุขภาพเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการติดตามผลการใช้กัญชาและประเมินผล

กระทบในเชิงวิชาการ รวมถึงการพัฒนาช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงยาัญชาทางการแพทย์อย่างเป็นธรรม ครอบคลุม และคำนึงถึงมาตรฐานความปลอดภัย

การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและจัดหายาที่มีคุณภาพจะช่วยเพิ่มความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทานยา ขณะเดียวกันการติดตามและประเมินผลนโยบายอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้สามารถปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง การบูรณาการกับการแพทย์แผนไทยและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและสร้างผลประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุขและสังคมโดยรวม จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้นสามารถสร้างเป็นโมเดลการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพได้ดังภาพ 1

การนำนโยบายกัญชาทางการแพทย์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

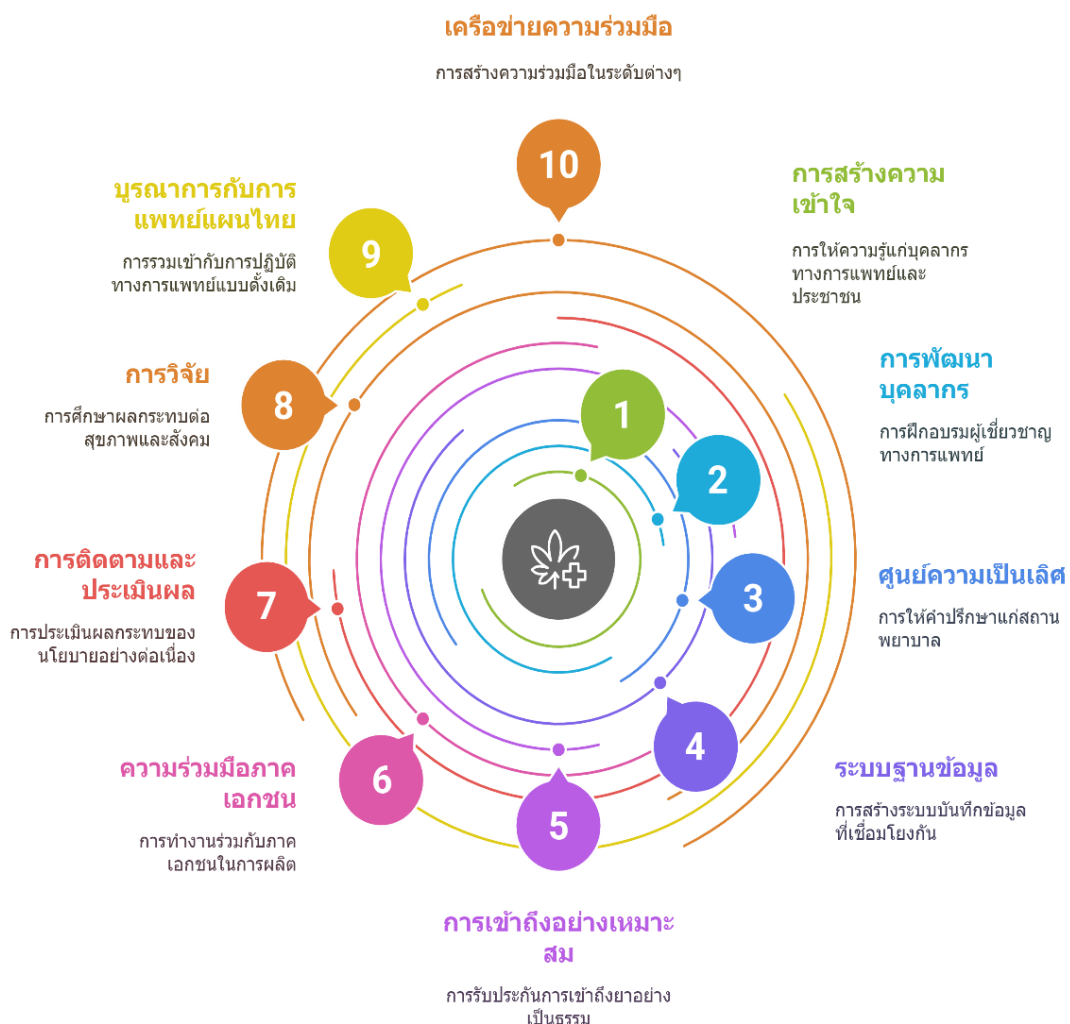

Figure 1: Model for Effective Implementation of the Free Medical Cannabis Policy in Chiang Mai Province

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ที่พบ 10 แนวทางหลัก เช่น การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับบุคลากรและประชาชน การฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศ การพัฒนาฐานข้อมูล ระบบการเข้าถึงยา การร่วมมือกับภาคเอกชน การติดตามประเมินผล การวิจัยผลกระทบ การบูรณาการกับแพทย์แผนไทย และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือหลายหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีหลายประการในระดับนานาชาติที่สนับสนุนการบูรณาการนโยบายสาธารณสุขที่ซับซ้อน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน (Multisectoral Collaboration) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการใช้ฐานข้อมูลและงานวิจัยเชิงหลักฐาน (Evidence-Based Policy) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง

แนวทางแรกเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์สอดคล้องกับแนวคิดที่เน้นการเตรียมความพร้อมและการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรเพื่อให้การนำนโยบายทางการแพทย์ใหม่ ๆ ไปใช้ได้ผล (Fixsen et al., 2005; Damschroder et al., 2009) นอกจากนี้ ความรู้และทัศนคติของแพทย์เป็นตัวกำหนดสำคัญของการสั่งใช้กัญชาทางการแพทย์ จึงต้องมีหลักสูตร ฝึกอบรม และเครื่องมือกำกับการสั่งใช้ที่ชัดเจน

การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศและระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกับทฤษฎีการจัดการนโยบายที่เน้นความต่อเนื่องและการเก็บข้อมูลเชิงลึก (Monitoring and Evaluation) เพื่อให้สามารถติดตามประสิทธิภาพและผลกระทบของนโยบายได้ (Mavrot et al., 2018)

การลงทุนในระบบข้อมูลและการประเมินผลคือเงื่อนไขจำเป็นของการกำกับคุณภาพ ความปลอดภัย และความเสมอภาคในการเข้าถึงยากัญชา (World Health Organization, 2007) หลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายประเทศยังชี้ว่าการเก็บข้อมูลเชิงระบบ (real-world data) และการลงทะเบียนผู้ป่วยเป็นขั้นแรก ที่จำเป็นเพื่อประเมินประสิทธิผลและความปลอดภัยในบริบทจริงของการใช้กัญชาแพทย์ (Schleider et al., 2022)

การติดตามและประเมินผลรวมถึงการวิจัยผลกระทบสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานโยบายสุขภาพแบบวนรอบ (Policy Cycle) ที่เน้นการนำข้อมูลและผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Walt and Gilson, 1994) งานวิจัยในต่างประเทศยังเน้นความสำคัญของการศึกษาแนวทางการนำกัญชาทางการแพทย์ไปใช้ในสภาพแวดล้อมจริง และการประเมินผลทางสุขภาพและสังคมเพื่อความปลอดภัยสาธารณะ (MacCallum and Russo, 2018; Ramírez, 2019)

ในปี พ.ศ. 2568 มีการเปลี่ยนนโยบายสำคัญเกี่ยวกับกัญชาเสรี โดยกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศใหม่ที่ยกเลิกแนวนโยบายกัญชาเสรี และควบคุมการใช้กัญชาเฉพาะทางการแพทย์เท่านั้น ภายใต้มติคณะรัฐมนตรี และประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ระบุว่า ซ่อดอกกัญชาเป็นสมุนไพรควบคุม และการจำหน่ายต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์เท่านั้น การใช้กัญชาต้องอยู่ในกรอบเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์อย่างเข้มงวด และมีมาตรการห้ามจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์หรือร้านค้าทั่วไปโดยไม่มีใบอนุญาต นโยบายนี้ สอดคล้องกับความจำเป็นในการควบคุมคุณภาพ ความปลอดภัย และการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม (Thailand Consumers Council, 2025) นอกจากนี้ ในระดับจังหวัดเชียงใหม่ มีการเน้นคุมเข้มร้านขายกัญชาและกำชับให้ใช้เฉพาะทางการแพทย์ พร้อมทั้งรับฟังและลงโทษสถานประกอบการที่ฝ่าฝืน เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพและสังคม (Thairath Online, 2025)

ดังนั้น นโยบายที่เปลี่ยนจากกัญชาเสรีไปสู่การควบคุมอย่างเข้มงวดในการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์เท่านั้น ซึ่งเพิ่มความชัดเจนในเรื่องการออกใบอนุญาต การควบคุมซ่อดอกกัญชา และการส่งเสริมการวิจัยและติดตาม

ประเมินผลในรอบนโยบายสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนานโยบายสุขภาพแบบบูรณาการและมีการประเมินผลตามแนวคิด Policy Cycle ของ Walt & Gilson (1994) และ การใช้ฐานข้อมูลเชิงหลักฐาน นโยบายปี พ.ศ. 2568 ย้ำแนวทางการใช้กัญชาในทางการแพทย์อย่างเข้มงวด เป็นการพัฒนาต่อยอดจากแนวทางเดิมที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจ บุคลากร การพัฒนาระบบข้อมูล และการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเพิ่มความปลอดภัยของสาธารณะในจังหวัดเชียงใหม่และทั่วประเทศ

โดยสรุป ผลการวิจัยที่พบในจังหวัดเชียงใหม่สะท้อนทฤษฎีและผลการศึกษาระหว่างประเทศที่เน้นการบูรณาการความรู้ การพัฒนาบุคลากร การฝึกกำลังหลายฝ่าย การใช้ข้อมูลเชิงระบบ และการวิจัยเพื่อประเมินผล โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้เกิดการนำนโยบายการใช้กัญชาทางการแพทย์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และยั่งยืนในบริบทของสังคมไทย

สรุป

การนำนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ไปปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการประสานงานและบูรณาการจากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับการบริหารจัดการ ไปจนถึงระดับการปฏิบัติ โดยมีจุดร่วมที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากร การสร้างระบบการกำกับดูแลคุณภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างความเข้าใจในสังคม การบริหารจัดการของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อมของประชาชน และการพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการที่เป็นธรรมและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 กระทรวงสาธารณสุข ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้กัญชาทางการแพทย์ โดยควรเน้นให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการศึกษาวิจัยเชิงวิชาการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางการรักษาที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ เพราะการมีฐานข้อมูลเชิงประจักษ์จะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างยั่งยืน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ควรจัดทำแนวทางการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพของผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ เนื่องจากความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์มีผลต่อการยอมรับของประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ในการใช้กัญชาเพื่อรักษาโรค

1.3 กระทรวงมหาดไทย ควรบูรณาการกับกระทรวงสาธารณสุข ในการกระจายงบประมาณไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้เกิดหน่วยบริการกัญชาทางการแพทย์ในระดับพื้นที่ เพราะการมีแหล่งให้บริการที่เข้าถึงง่ายจะทำให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากนโยบายได้อย่างเท่าเทียม

1.4 ควรจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำกับดูแลการดำเนินนโยบายกัญชาทางการแพทย์แบบบูรณาการ โดยมีผู้แทนจากหลายภาคส่วน เช่น ภาครัฐ นักวิชาการ แพทย์แผนไทย และตัวแทนชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

1.5 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรบรรจุนโยบายกัญชาทางการแพทย์ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเน้นการใช้กัญชาเป็นหนึ่งในกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ควบคู่กับการสร้างสุขภาวะที่ดีของประชาชน เพื่อให้การใช้กัญชามีมิติทางสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมที่สมดุล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการประเมินประสิทธิผลของการใช้กัญชาทางการแพทย์ในระบบบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ เนื่องจาก แม้จะมีหน่วยให้บริการเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับบริการที่มีคุณภาพหรือไม่ การศึกษานี้จะช่วยสะท้อนให้เห็นช่องว่างในเชิงระบบและสามารถใช้เพื่อพัฒนาการจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

2.2 ควรทำวิจัยเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาต่างประเทศ เช่น ประเทศที่มีการนำนโยบายกัญชาทางการแพทย์ไปใช้มาก่อนแล้ว เช่น แคนาดา อิสราเอล หรือบางรัฐของสหรัฐอเมริกา จะช่วยให้เห็นทั้งความสำเร็จและข้อจำกัด ที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับบริบทของเชียงใหม่ จะสามารถชี้ให้เห็นว่ามีปัจจัยใดที่ควรนำมาปรับใช้ และปัจจัยใดที่อาจไม่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยเสริมความน่าสนใจและเพิ่มความเข้มแข็งของข้อเสนอเชิงนโยบายให้มีมิติหลากหลายมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาเชิงปริมาณ เช่น การติดตามอัตราการเข้าถึงการรักษาด้วยกัญชา จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา ผลลัพธ์ทางคลินิกด้านสุขภาพ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ รวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม การมีข้อมูลเชิงสถิติที่เป็นรูปธรรม จะช่วยสนับสนุนความน่าเชื่อถือของแนวทางที่เสนอ และทำให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based policy) ในการขยายหรือปรับปรุงมาตรการต่อไป

References

- Changsat, C. (2016). *Concepts for Implementing Policy by the Policy Management Office*. Bangkok: National Defence College, National Defence Studies Institute.
- Damschroder, L. J. et al. (2009). Fostering Implementation of Health Services Research Findings into Practice: A Consolidated Framework for Advancing Implementation Science. *Implementation Science*, 7(4), 50.
- Department of Thai Traditional and Alternative Medicine. (2022). *Department of Thai Traditional and Alternative Medicine*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/>
- Fixsen, D. L. et al. (2005). *Implementation Research: A Synthesis of the Literature*. Tampa, FL: University of South Florida, Louis de la Parte Florida Mental Health Institute, The National Implementation Research Network.
- Kasikorn Research Center. (2020). *SME Logistics Businesses Adjust Strategies to Meet Opportunities and Challenges in the 4.0 Era*. Retrieved February 2, 2025, from <https://www.kasikornresearch.com/TH/K-EconAnalysis/Pages/search.aspx>
- Kessomboon, P. (2018). Medical Marijuana. *Yawipak Journal: Drug System Monitoring Information Center Newsletter*, 9(36), 13–15.
- MacCallum, C. A., & Russo, E. B. (2018). Practical Considerations in Medical Cannabis Administration and Dosing. *European Journal of Internal Medicine*, 49, 12–19.

- Mavrot, C. (2018). The Regulation of Medical Cannabis: Bureaucracies and Policy Implementation Challenges. In A. Nikolay & J. Moyer (Eds.). *Stoneover: The Observed Lessons and Unanswered Questions of Cannabis*. Lanham, Boulder, New York, London: Lexington Books.
- Ramírez, T. (2019). *Medicinal Cannabis Policies and Practices around the World*. Retrieved December 20, 2024, from https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/2019/Contributions/October/Thematic_Debate/23_October/Tania_Ramirez.pdf
- Schleider, L. B. L. et al. (2022). Adherence, Safety, and Effectiveness of Medical Cannabis and Epidemiological Characteristics of the Patient Population: A Prospective Study. *Frontiers in Medicine*, 9(9), 827849.
- Thailand Consumers Council. (2025). *Cabinet Resolution Ends Legal Cannabis Use, Allowing Only Medical Cannabis Use*. Retrieved September 30, 2025, from <https://www.tcc.or.th/medical-cannabis-clinic/>
- Thairath Online. (2025). *Chiang Mai Provincial Public Health Office Orders Strict Control of 823 Cannabis Shops, Prohibiting Them from Being Used for Medical Purposes Only*. Retrieved September 30, 2025, from <https://www.thairath.co.th/news/local/2866640>
- Walt, G., & Gilson, L. (1994). Reforming the Health Sector in Developing Countries: The Central Role of Policy Analysis. *Health Policy and Planning*, 9, 353–370.
- World Health Organization. (2007). *Everybody's Business — Strengthening Health Systems to Improve Health Outcomes*. Switzerland: World Health Organization.